

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-50

SLOVENE

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8./III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Državni zbor.

Dunaj, 12. okt. 1911.

Draginja in uradniki.

V zbornici se sicer razpravljajo razni predlogi in nasveti glede draginje, a za to razpravo se že več ne zani- ma politični svet; v ospredje se je po- maknilo uradniško vprašanje. Sinoči so zborovali v mestni hiši in pred njo kar na prostem, par korakov od parla- menta, tisoči državnih uradnikov. Vla- da jim ponuja 30 milijonov, a na shodu je uradništvo odklonilo to malenkost in zahteva vsaj 20odstotno povišanje svojih plač, kar pomenja na leto nad 100 milijonov, in za 100 milijonov bi bilo treba novih davkov, da se zado- volji uradništvo morda za par let, ali pa še ne, ako pomislimo, da so se urad- nikom pred petimi leti povišale plače za letnih 70 milijonov kron. Človek je lahko velik prijatelj uradništva, lahko podpira njihove upravičene težnje, toda če pogleda milijone, za katere na- raščajo leto za letom uradniške plače, mora človek osupniti in se vprašati, kam pa pridemo po tej poti? Tekoče leto pojde za uradniške plače okroglih 585 milijonov kron, v par letih pridemo s pokojninami vred na milijardo samo za uradniške plače na leto. In kje bo konec in kdaj? Na shodu je vladalo kajpada razburjenje. Kdor protestira in zahteva se mora razburjati. Nič manj razburljivo, nič manj hujskajoče se ne govori na delavskih shodih, ka- kor se je govorilo na shodu c. kr. drž. uradnikov. Pa to še ni najhujše. Hujše je, da so se začele zavzemati za uradni- ške zahteve stranke, ki so pri volitvah odvisne od uradništva. Te obetajo se- daj kajpada svojim volilcem vse mogo- če stvari. Stranke ki so si v borbah, tekmujejo sedaj med seboj za naklo- njenost uradništva in mogoče je, da bodo tudi v zbornici prišli z novimi za- htevami in kajpada z novimi davki. Veliko liberalno židovsko časopisje že protestira, da bi se obdavčil veliki ka- pital v obliki davka od dividend, tanti- em, stav (totalizateur), osebna dohoda- rina. Te kroge pa zastopajo ravno tisti poslanci, ki se ogrevajo za uradniške zahteve. Priznamo, da so nižji usluž- benci pri železnicah in raznih kance- lijah slabo plačani, za te je treba kaj storiti, a kar tako brez izjeme zvišati uradniške plače je nemogoče.

Grozi se, da začno na železnicah s 15. oktobrom pasivno resistenco, ako jim povišanje plač ni zagotovljeno. Kako se bo vlada izmotala iz te težave, smo res radovedni. Kar jim ponuja vla- da, uradniki ne sprejmo, a 100 milijo- nov nima kje vzeti.

Uvoz mesa in živine.

Dunajski poslanec Waber, član vladne nemško - nacionalne stranke, je včeraj utemeljeval predlog, da se do- pustí uvoz živine in mesa v Avstrijo brez oziroma na Ogrsko. To ni nič drugega kakor kršenje avstro - ogrske pogodbe in tega nobena avstrijska vlada privo- liti ne more in ne sme. To je ministr- ski predsednik tudi povedal voditeljem strank in še morda namignil, da se umakne, ako zbornica tak predlog sprejme. Nevarnost pa je, da dobi ta predlog večino v zbornici, ker si lahko marsikatera stranka, ki sicer ni proti avstro - ogrski pogodbi, misli, čemu bi bila bolj vladna kakor so vladne stranke same in glasuje za Waberjev predlog. Nemški nacionalci so vsekako v zelo mučni situaciji po nerodnosti svojih ljudi in sedaj iščejo pota, po ka- terem se bi izmuzali. Iščejo večine pro- ti predlogu iz svoje stranke. Ker pa še niso gotovi svoje stvari, se zavlačuje draginjska razprava, kolikor je mo- goče.

Vedno na straži!

Pri pozicanjih zaradi uvoza mesa med našo vlado in Ogrsko, se govori tudi o koncesijah, ki jih dobi Ogrska,

ako uvoz mesa dovoli. In še pred tedni je buknila v javnost vest, da dobe Ogrji drugi tir na železniški progi Koši- ce—Bohumín kot koncesijo. Naša vla- da je pa zavezana zgraditi drugi tir na tej železnici in razširiti kolodvore ta- krat, ko zgradi Ogrska liško železnico in sploh železnico od kranjske do dal- matinske meje, da se omogoči železni- ška zveza Dalmacije z Avstrijo. Ako naša vlada zgradi že sedaj drugi tir, samo za to, da dovoli Ogrska uvoz mesa, je potem gotovo, da liške želez- nice nikdar ne bo zgradila in da Dal- macija nikdar ne bi imela železniške zveze z Avstrijo. Zato je naš klub še ta- koj o počitnicah, kakor se spominjate, protestiral po svojih načelnikih pri ministrskem predsedniku proti tej na- meri, in ko se je začela zbornica po dr. Šusteršiču opetovano interveniral pri ministrskem predsedniku v tej zade- vi. Danes pa je stavil naš klub nujni predlog, s katerim zahteva od vlade, da prisili Ogrsko graditi hrvaške želez- nice. Dalmatinski poslanec

dr. Dulibić, je utemeljeval nujnost in v svojem go- voru je navajal vse dogovore in pogode naše vlade in Ogrske. Dogovori so tukaj, a drže se ne, ker jih Ogrska ne izpolni. Pozivljaj je vlado, da vendar prisili ogrsko vlado zgraditi hrvaške železnice in da predno ni zgotovljena ta železnica, ne zgradi drugega tira na železnici Košice—Bohumín.

V razpravi o draginji so govorili Ud-žal, Neunteufel, Pitacco in Kadl- čak. Od naših poslancev je govoril zelo stvarno in temeljito

dr. Rybač, o stanovanjskih razmerah v Trstu in bičal odušstvo, ki cvete po mestih pri oddajanju stanovanj. Zahteval je, da se sklene zakon, po katerem bi bilo odušstvo pri stanovanjih kaznivo. Ži- vahno in deloma burno je bilo, ko je govoril naš starosta

poslanec Povše.

Velik krog poslancev se je zbral okrog naših klopi, da poslušajo strokov- njaška izvajanja. Glasno odobravanje je spremljalo govornika, ko je dokazo- val, da domača živinoreja popolnoma zadostuje za domače potrebe in da se s podporami lahko dvigne živinoreja za 40 do 50 odstotkov. Ne samo za do- mače potrebe lahko redimo dovolj ži- vine, tudi izvažali jo bomo, samo vlada naj kaj izdatnega stori za kmetijstvo. Potreba je osušiti močvirja, pognojiti travnike itd. Dotlej so ga tudi soc. de- mokrati mirno poslušali, ko pa je za- čel mrcvariti soc. demokrate in raz- krinkavati njihovo demagogijo je zav- šalo. Udarce, ki jih jim je zadajal, so hoteli prevpiti, pa ni šlo. Povše je še čvrst gospod, ki se ne pusti kar ugnati v kozji rog in ki se ne straši tuljenja in kričanja soc. demokratov. Priznati mo- ramo, da kedarkoli se gre za interese kmečkega stanu, je g. Povše na svojem mestu in se ne straši nikomur resnice povedati v brk. Z govorom je imel na- ravnost sijajen uspeh.

Dr. Gregorčič

je vložil predlog za podporo prebival- stva v tolminskem okraju, ki trpi vsled suše.

Gostinčar

je pa vložil na poljedelskega ministra dve interpelaciji zaradi razmer erarič- nih gozdnih delavcev na Kranjskem in Goriškem, zlasti v idrijskem okraju.

Iz govora poslanca Povšeta o draginjski debati.

Povdarjal je, da mora za vsako vlado veljati načelo osobito za živila, da se v domači državi pridelujejo. Iz- razil je svojo radost, da je minister predsednik našel pogum povdarjati, da rešitev draginjskega vprašanja leži v povzdigi domače živinoreje. Na raznih

shodih na Dunaju je še mnogo govor- nikov, ki odrekajo možnost našemu kmetijstvu, da bi moglo potrebno mno- žino mesa za ves avstrijski trg produ- cirati. Zato hoče on doprinesiti dokaz, da je ta trditev neutemeljena, pač pa da ima Avstrija dovolj zemlje za proiz- vajanje obile krme in po tej bogate ži- vinoreje. Utemeljil je to svojo trditev z navedbo števila milijonov hektarov na- ših travnikov, pašnikov in planin, ka- tere, če so umno oskrbovane, zmorejo podvojeno množino krme oddajati. Za- hteval pa je, da vlada resno deluje na to, da se akcija osuševanja oziroma na- makanja naših zemljišč vendar že zi- stematično izvrševati prične. Ako bomo še umetna gnojila vporabljali po zgle- du sosednih naprednih držav, ni dvo- miti, da nam nudi domača zemlja vso možnost za obilno produkcijo mesa. V svojem govoru je ovrgel nadalje trdi- tev, da je naša živinoreja tako silno propadla v zadnjem desetletju in če je govedoreja za 10 %, se pa sme in more trditi, da se je pa v kvaliteti naša živila gotovo za več kot 20 odstotkov zvišala. Pač pa se je naša prašičereja za skoro 66 odstotkov pomnožila in bi se zamogla tudi podvojiti v kratkih letih. Dokazal je na podlagi statistič- nih podatkov, da ni utemeljen očitek groznega pomanjkanja mesa. Dokazal je, da je konsum mesa na Dunaju v l. 1908 znašal na glavo 74 kg, leta 1909 pa že 76 kg. To število pač kaže, da kon- sum mesa ne pada, ampak raste. Nava- jal, da vsled letošnje izredno hude suše ni jesenskih pridelkov, ne otave, in če je vladi na tem, da zabrani depe- koracijo naše živine, naj takoj, brez od- loga pritrdi predlogom dežele Kranj- ske, ki so vstanu sleherni nazadova- nje naše živinoreje zabraniti. Dokazal je, da je draginja ne evropska, ampak svetovna, in da niso živila le postala draga, ampak vse potrebščine, ki jih potrebuje kmetijstvo in jih mora drago plačati. Osobito srečno je spodbil trdi- tev, da nima naš kmečki stan zanimaj- nja ali so cene visoke, ali nizke. Z vso ostroostjo je zavrnil trditev, kakor da bi se pri tem oziralo na veleposestva ter je doprinesel uradni dokaz, da odpade 90 odstotkov živinske produkcije na kmečki stan in le 10 odstotkov na tako- zvano veleposestvo. Zavrnil je z vso ostroostjo enostransko povdarjanje dra- ginje mesa in citiral notico iz dunaj- skega lista »Neue Freie Presse«, ki razpravlja o mlečni krizi v Parizu, tako da je mleko ne le poskočilo za 100 od- stotkov v ceni, ampak ga sploh ni dobi- ti ter pristavlja kot vzrok letošnjo sušo, ki je francoske pašnike popolno- ma opustošila, za naše avstrijske po- sestnike pa ne najde pravičnosti, da bi priznala posledke naše suše. Posebno srečno je spodbil strastno hujskanje s citatom nekega judovskega časovisa, ki je toliko pošten, da svari meščanstvo pred strastnim sovraštvom kmečkega stanu, ki se muči s trdim delom, da prideluje živila za meščanstvo. Skoro dve uri trajajoči govor, ki je vzbudil velikansko zanimanje poslušalcev in vsestransko pritrdjevanje, prinesemo v celoti.

BOSENSKI SABOR.

je že v tretjem svojem zasedanju po- polnoma omagal. Seje so se ustavile in poslanci so se razkropili na vse stra- ni, delo počiva. Krivda je na vladi, ki ne mara delati s hrvaško - islamskim blokom, marveč bi rada zopet spravila na vrh Srbe. Hrvaško - islamski blok je sit vladnega nagajanja in se pri- pravljaja na to, da gre v opozicijo. Ako se ne ugoti njegovim zahtevam glede gradnje bosenskih železnic bo izvajal posledice in prešel v opozicijo. Vlada bi se potem oprla na Srbe in viriliste, vsega skupaj 48 glasov, medtem ko bi opozicija štela 42 mož. Da bi delo v sa- boru ob takih razmerah ne šlo posebno izpod rok in bi položaj vsak dan bil bolj nevzdržen, je jasno. To pa vlada ravno hoče, ker ji iz vsega početka ni

bilo za ustavnost in ne mara močnega konsolidiranega sabora. Bajne namera- va baron Pittner ustanoviti novo vlad- no stranko, v katero bodo pristopili vsi »zmerni« elementi iz vseh treh veroiz- povedanj. Najnovejša poročila slovejo: Prihodnja seja sabora je 16. t. m. Ako se saborske stranke dotlej ne zedinijo glede volitev v odseke, bo sabor raz- puščen.

Italijansko-turška vojska.

Lahi pri Dorni tepeni. — Več laških bojnih ladij poškodovanih. — Lahí bombardirajo Derno.

Turki nimajo v Tripolitaniji prav posebno izurjenih vojaških čet, pač pa so tu vojaki, ki so jih Turki za kazen v Tripolitanijo pošiljali. A kljub temu se te najslabše turške vojaške čete, ki nimajo ravno najboljših voditeljev in tudi niso preskrbljene dovolj z vojnimi potrebščinami, bore hrabro proti La- hom. Včeraj se je iz Rima poročalo, da so se hoteli laški vojaki v Dorni izkr- cati in da se je vnel med Lahí in Turki hud boj. Prvo poročilo je trdilo, da so pričeli Lahí Derno bombardirati in da so laške kroglice porušile bolnišnico (!!) in več javnih poslopij. Turki da so stre- ljali nazaj, a laških bojnih ladij niso poškodovali. Drugo poročilo iz Rima, ki je došlo čez Malto, pa opisuje stvar drugače. Dne 11. t. m. so poizkusili La- hí vojake izkrcati, a so se morali umakniti, ker je bil turški odpor pre- hud. Laško brodogve je bilo močno poškodovano in Turki so baje celo dve laški bojni ladji potopili. Dne 12. t. m. so pa Lahí bombardirali mesto in po- rušili trdnjave, tako da se bo moralo mesto kmalu udati.

Boj pri Tripolisu. — Lahí streljali na Lahe. — Laška ekspedicija. — Turki v Tripolitaniji.

Dne 11. t. m. so napadli Lahí tur- ške vojaške, ki so šli po vodo na neko oazo pri mestu Tripolis. Vnel se je boj, v katerem so izgubili Turki 3 mrtve, 35 ranjencev, 200 mož so pa Lahí vjeli. Dve laški patrolji se ponoči nista spo- znali in sta ena na drugo streljali. Ustreljena sta bila dva Laha. Z Malte se poroča, da so Lahí razstrelili pri me- stu Tripolis zaloge smodnika. Lahí so izkrcali dozdaj v mestu Tripolis 25.000 mož. Ženijski vojaki so začeli utrjevati mesto. »Giornale d'Italia« poroča iz Tripolisa, da poročajo arabski seli, da se nahajajo turški vojaki v obupnem položaju. Turških dezertirjev je že ve- liko. Arabski vodniki veljblodov so ba- je tudi dezertirali. Ker ne more turška vlada naravnost občeovati s svojimi ge- nerali v Tripolitaniji, je naročila svo- jim konzulom v Tunisu in na Malti, da naj izkušajo poveljniku turških voja- kov sporočiti, da naj se brani do skraj- nosti. Lahí trde, da se hoče Munir pa- ša udati, ker mu manjka vode in živil. Rim, 13. oktobra. Prva polovica laške ekspedicije se je na 20 parnikih pripeljala v Tripolis. Ekspedicijo so spremljale štiri oklopnice in šest tor- pedovk. Prevoz je trajal 18 ur.

London, 13. oktobra. Listi poro- čajo iz Tripolisa, da se turškim voja- kom v puščavi zelo slabo godi. Zjutraj in zvečer dobe zgolj trd kruh, drugega nič. Vode nimajo, zato trpe strašno že- jo. Njih število ni natančno znano. So- dijo, da je turških vojakov 10.000, Arabcev pa 4000.

Turki proti Lahom.

V Djedi je zaplenila turška vlada dve laški ladji. Iz Aleksandrette je po- begnil italijanski konzularni agent ra- di protilaških demonstracij. Nemški konzul ga ni mogel ščititi, ker turške oblasti niso hotele priznati varstva. — Vsem laškim listom je odvzela Turčija poštni debit. Turki so strašno razbur- jeni in groze velikemu vezirju, da ga usmrte, če Turčija Italiji Tripolitanijo odstopi. Delegat družbe Dette publique in ravnatelj carigradske podružnice

Banca di Roma sta dobila po pošti dopislan dinamit z grožnjo, da bodo poslojpe banke razstrelili, če banka ne preneha poslovati. Ravnatelj Rimske banke je zato Carigrad zapustil. — »Agenzia Stefani« poroča, da je turška policija v Skadru pozvala vse Lahe na urad in jim zagrozila, da jih postavijo pred vojno sodišče, če ne prestopijo v turško državno zvezo. Iz Virpazarja so izgnali Turki laške redovnice. Italijanski konzul v Hodeidi pa poroča, da so ubili Turki začetkom oktobra v Hed-šasu 20 laških delavcev, ki so gradili železnico.

Vojaške priprave ob bolgarsko-turški meji. — V Dardanelih.

Voditelj bolgarskega zunanega urada je izjavil, da je sicer izjava turške vlade bolgarsko diplomacijo zadovoljila, a s turškimi dejanji Bolgari niso zadovoljni. Bolgari bodo zato prisiljeni, da se pripravijo. Bolgarski vojni minister je pa izjavil, da mora tudi Bolgarija z ozirom na turško mobilizacijo pomnožiti število vojakov pri obmejnih bataljonih. »Tanin« pa poroča, da je čez Budimpešto v Sofijo odpotovalo več laških častnikov. Londonški trgovci so pa zelo razburjeni, ker so Turki v morje blizu Dardanel baje mine položili.

Italija odklanja mirovna pogajanja.

»News« poroča, da je Italija novo posredovalno akcijo vevlasti odklonila. Dokler bodo Turki nadaljevali odpor v Tripolitani, so vsa poročila o bližnjem miru brezpomembna.

Kardinal Ferrari proti vojski.

Milanski kardinal Ferrari je izdal pastirsko pismo, v katerem naglašja, da je tudi upravičena vojska nesreča in priporoča, da naj se moli za to, da se kmalu mir sklene.

Italijanski kurzi padajo.

Iz Milana brzojavljajo, da komentira trgovinski list »Il Sole« trajajoče padanje laških kurzov s tem, da so gospodarski krogi v govoru Giolittija popolnoma pogrešali vsaki namigljaj na finančne načrte vlade; ti krogi ne verujejo, da bo mogoče pokriti stroške za tripoličansko ekspedicijo brez finančnih operacij. Dolžnost ministrskega predsednika bi bila, pojasniti italijanski trgovini in industriji, da nima za pričakovati nikakega hudega presenečenja.

PARLAMENTARNE NOVICE.

Nemški listi poročajo, da stališče Gautscha ni več trdno in da se pripravlja nova kriza. Načelnika »Poljskega kola« viteza Bilinskega je zaslislal včeraj vladar v avdienci, ki je trajala tri četrt ure. Bilinski izjavlja, da ga je cesar zaslislal zgolj kot tajnega svetnika. Nadalje se trdi, da zaslisi vladar še več tajnih svetnikov, ker se hoče krona na ta način poučiti o političnem razpoloženju strank. »Česke Slovo« poroča z Dunaja, da se ob vsaki morebitni izpremembi vlade razpusti državni zbor. List naglašja, da se Gautsch ne bo mogel držati, ker ne bo mogel premagati ovir glede na mesno vprašanje in da tudi ne bo dobil večine, da se reši uradniška predloga. — V včerajšnji seji klubovih načelnikov je izjavil Gautsch, da ne more določno povedati, kdaj da predloži zbornici službeno pragmatiko. Določil se je sledeči nadaljnji dnevni red, ko se konča prvo branje draginjske predloge: 1. uradniška predloga, 2. izprememba poslovnika, 3. proračun. — V zbornici so bili 12. t. m. trije namestniki, in sicer tirolski, moravski in gališki, ki so se o deželnih zadevah posvetovali s poslanci.

AEHRENTHALOVO STALIŠČE OMAJANO.

Včerajšnja »Reichspost« je objavila članek, v katerem očita zunanjemu ministru Aehrenthalu bojazljivost in neodločnost in nesposobnost za vodstvo zunanjih zadev. List naglašja, da je Aehrenthal premalo odločno nastopil proti pustolovstvu Abruškega vojvode v Jadranskem morju. Očita se mu tudi, da so bile za aneksijo Bosne in Hercegovine žrtve naše države prevelike. Več listov sodi, da je bil članek »Reichspost« inspiriran v Belvederu in sklepajo, da bo moral Aehrenthal kmalu zapustiti palačo na dunajskem Ballhausu trgu. Listi tudi poročajo, da v Belvederu že več časa sem z Aehrenthalom niso zadovoljni in da bo moral Aehrenthal kmalu slediti — Schönauhu po poti v Pensionopolis ali pa na kako poslaniško mesto. Listi že tudi ugibajo, kdo da bo sledil Aehrenthalu. Imenuje se nekdanji legacijski tajnik, sedanji češki deželni poslanec Otókar Teobald Oton Marija grof Czernin, ki je baje priljubljen v Belvederu. Listi tudi napovedujejo, da se bo poročilo o Aehrenthalovem odstopu gotovo dementiralo, a bo kljub dementiju

Don Miguel, vojvoda Braganza

Bivši kralj Manuel.

Princ Franc Jožef Braganza.

Kapitan Paiva Conciero, vodja vstašev.

Kapitan Camacho.

Joao Chagas, portugalski min. predsednik.

Rojalistična revolucija na Portugalskem.

Aehrenthal izginil s političnega pozorišča.

IRENTA DEMONSTRIRALA V TRIDENTU.

Ob obletnici odkritja Dantejevega spomenika v Tridentu, so bile dne 11. t. m. zvečer velike demonstracije za Italijo in za laško vojsko proti Turčiji. Podnevi so peljali vse šolske otroke k spomeniku, kjer so posipali cvetlice in polagali vence. Zvečer pa so vsa laška društva korakala z zastavami, godbo in z lampijami pred spomenik, kjer so peli Garibaldijevo himno, ki kakor znano hujska proti Avstriji.

VSTAJA NA KITAJSKEM.

»Rusko Slovo« poroča, da je izbruhnila sedanja vstaja v Vučanu, ker je ukazala vlada aretirati člane provincialnega sveta v Čencinu, kar je povzročilo strašno ogorčenje v deželi. Deželni sveti po drugih provincah so takoj ustanovili ligo v obrambo proti nasilnim vladam. Protestirali so tudi proti usmrčenju nedolžnih oseb. Črna vojska se je v več provincah pridružila vstaji. Najuspešnejše je napredovalo vstaško gibanje v Vučanu, kjer se je moderno oborožena in izurjena posadka pridružila vstaji, ki pa ni naperjena proti Evropcem. Osrednja vlada razpolaga z modernimi četami, ki štejejo 30 tisoč mož. O vstaji, ki je zelo resna, so došla danes sledeča poročila: Vstaši so osvojili Vučan in Hanjan. Vladne čete so bile poražene. Vstaja se grozno hitro širi. Vstaši požigajo hiše pristašev dinastije. Začasna vlada v Vučanu je izvolila predsednika, za vojaškega poveljnika pa imenovala gen. Li. Po cestah mesta Vučan leži polno umor. pristašev dinastije. Vstaši so se polastili tudi Chiadinfusa. Kitajski vojni minister odkoraka z dvema armadama zboroma proti Vučanu. V mestu Hankav so usmrtili vstaši 200 do 300 pristašev dinastije. Vstaši so zasedli Sufu. Kitajske bojne ladje obstreljujejo Vučan.

Protirevolucija na Portugalskem.

Z monarhisti se bore republikanci na portugal. tleh. Tega dejstva ne morejo več zakriti portugalski republikanski mogotci. Čez Madrid se poroča, da se nahajajo monarhisti pri Pinheiro-Verliho in da prodirajo monarhisti proti Lombi v provinci Duro. Republikanci so baje zaprli 200 duhovnikov. Naš korespondenčni urad ve poročati, da so se sicer monarhisti umaknili na Španjo, a da so pri Chavesu zopet prestopili portugalska tla in da delajo na to, da si zavarujejo povratek na Španjo in da upajo republikanci pognati monarhiste v beg. Premagali in obkolili republikanci torej dozdaj monarhistov še niso. Velikansko deževje v goratih pokrajinah je zavrla dva dni operacije monarhistov. Avstrijski listi so prezrli poročilo »Berliner Tageblatt«, po katerem se republikanska vlada ne upa poslati proti monarhistom redne armade, ki simpatizira z monarhisti, med katerimi je veliko ubeglih vojakov. Republikanska vlada se zanaša zgolj na mornarje, ki jih pošilja na vojsko proti monarhistom.

Disorganizacija portugalske armade.

Bruselj, 12. oktobra. Popolnoma nepričakovani odstop vojnega ministra se med tukaj bivajočimi monarhisti tolmači na ta način, da so vzrok odstopu neštevilne aretacije častnikov, na predlog ministra za

notranje zadeve. Število vseh zaprtih častnikov in duhovnov presega 7000. Imenovanja podčastnikov za častnike so se dogodila proti volji vojnega ministra. Poleg tega armado ponižujejo čega dejanja je pri zadnji paradi pozival minister za notranje zadeve, naj moštvo takoj pobije vsakega častnika, ki bi se nagibal na monarhistično stranko. Partefeuille vojnega ministra je bil oddan načelniku lizabonske policije, ker vlada nima nobenega zanesljivejšega višjega častnika.

Pošiljanje čet v Oporto.

Lizbona, 12. oktobra. Na potu v Oporto se nahajajo nove čete. 200 mož pešcev, 300 mož topničarjev, 60 konjenikov, 4 mitraljeuse in ambulanca se bodo danes vkrcali na vojni ladiji »Baira« in »Limpopo«.

Gospodarstvo.

— Premovanje goveje živine. Deželni odbor kranjski priredi to leto sledeča premovanja goveje živine: dne 23. t. m., ob 9. uri dopoldne v Dobrepoljah, dne 24. t. m., ob 9. uri dopoldne v Kranju, dne 28. t. m., ob 9. uri dopoldne v Vipavi, dne 30. t. m., ob 9. uri dopoldne v Šmarjeti na Dolenjskem. Premovalni se bodo bikovi, krave, junice in teleta. Sesajoča teleta se morajo pripeljati na premovanje s kravami. Ob tej priliki se bodo nakupovali od strani deželne odbora biki od treh mesecev do enega leta stari. Nakupovale se bodo tudi mlade junice, katere še sesajo, in starejše. Za lepe junice, katere bodo redili posestniki za pleme, razdeljevale se bodo vzrejevalne premije. Razen teh premovanj priredi deželni odbor še posebno premovanja in nakup telet ter mladih bikov. Takšna premovanja se bodo vršila: dne 17. oktobra t. l., ob 9. uri dopoldne v Selcih; dne 17. oktobra, ob 3. uri popoldne v Zalem logu, dne 18. oktobra, ob 9. uri dopoldne v Stari Loki; dne 18. oktobra, ob 3. uri popoldne v Poljanah; dne 19. oktobra, ob 9. uri dopoldne na Bledu; dne 19. oktobra, ob pol 4. uri popoldne v Boh. Bistrici; dne 20. oktobra, ob 9. uri dopoldne v Poljanah; dne 19. oktobra, 3. uri popoldne na Vrhniki; dne 21. oktobra, ob 9. uri dopoldne v Dolskem; dne 25. oktobra, ob 9. uri dopoldne v Vodich; dne 26. oktobra, ob 9. uri dopoldne v Trnovem; dne 26. oktobra, ob 3. uri popoldne v Košani; dne 27. oktobra, ob 9. uri dopoldne v Blokah. — Pri teh premovanjih se bodo delile vzrejevalne premije za lepe sesajoče in tudi starejše junice. Sesajoča teleta se morajo pripeljati na premovanje s kravami. Posestniki, ki rede vsaj polovico telet od števila krav skozi eno leto, dobijo lahko vzrejevalno premijo 50 K za eno lepo junico. Kdor redi več kot polovico telet od krav skozi celo leto, dobi lahko dve vzrejevalni premiji po 50 K. Ob tej priliki se bodo tudi nakupovali mladi biki od treh mesecev do enega leta, kakor tudi mlade junice od strani deželne odbora. Za Dolenjsko je deželni odbor odstopil celo akcijo c. kr. kmetijski družbi kranjski.

Somišljeniki! Podpirajte — Ljudski sklad! Prispevke sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta št. 6.

Književnost.

Gospodinja in mati ima najvažnejšo nalogo ne samo v domačem družinskem življenju, temveč v celnem narodnem gospodarstvu sploh. Blagor narodu, ki ima dobre, skrbne in varčne gospodinjke! Zato je sveta dolžnost vsakega naroda, da skrbi za vzgojo večjih in spretnih gospodinj. V zadnjem času se skrbi sicer za prospeh umnega gospodinjstva po različnih šolah, toda naše kmečke, meščanske in delavske matere in žene rabijo strokovno knjigo, katera naj bo zvest in zanesljiv svetovalec tudi tistim, ki šole ne morejo pohajati. Zato je vsaka slovenska gospodinja lahko vesela, da je izšla knjiga:

GOSPODINJSTVO.

Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj, prednica šolskih sester in voditeljica gospodinske šole v Ljubljani.

Za to knjigo je deželni odbor vojvodine Kranjske, svest si, da je blagostanje cele dežele odvisno od naših gospodinj, dovolil izdatno podporo, tako da je cena zelo nizka, namreč za broširani izvod 2 K 20 vin., za trpežno vezan izvod pa 2 K 80 vin., po pošti 30 vinarjev več. — Knjiga obravnava vse panoge gospodinjstva za vse sloje našega prebivalstva, tako za preprosto, kakor za gospodinjstvo v večjem obsegu. Ob koncu obravnava knjiga tudi zdravilstvo in postrežbo bolnikov, kar je dodal praktični zdravnik dr. Dolšak. Pisateljica je sama dolgoletna praktična gospodinja, kateri pa ne manjka kot voditeljici gospodinske šole tudi potrebne teoretične naobrazbe. Knjiga je opremljena z mnogimi slikami, založila jo je »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Silvin Sardenkova »Mater Dolorosa«. Založništvo je za to knjigo preskrbelo novo krasno vezavo; cena krasno vezanemu izvodu je 2 K, nevezanemu pa 1 K. Tudi »Marijino kraljestvo na Jutrovem« se dobiva v krasni vezavi po 1 K 40 h; nevezani izvodi po 50 h.

Dr. Fran Grivec: Istočno cerkveno pitanje. Zagreb 1911. Str. 77. — To je hrvaški prevod slovenske razprave »Vzhodno cerkveno vprašanje«; prevod je ponatisnjen iz »Hrvatskega Pravca«. Lansko leto je izšel v Pragi češki prevod »Vzhodnega cerkvenega vprašanja«. Slovenski izvirnik se še dobiva v »Katoliški Bukvarni«.

»Matica Hrvatska«. Knjige za leto 1911 se bodo začele razpošiljati s 1. novembrom. Člani dobe sedem knjig, med njimi »Antologija novejših srbske lirike« (v latinici), Stjepana Radića »Češki narod na početku XX. stoletja«, in Lovra Mihačevića »Po Albaniji« s slikami. Ljubljanski poverjenik, Dragotin Hribar (tiskarna, Dunajska cesta) sprejema članarino (4 K) do 20. oktobra. Ljubljana ima doslej sramotno malo članov »Matic Hrvatske«, sramotno malo posebno z ozirom na današnji čas, ko stoji jugoslovansko vprašanje v ospredju.

Dnevne novice.

+ Liberalna komedija iz Dalmacije. Liberalci se razumejo na komedije. Kadar pa je treba resno kako stvar poprijeti, jih ni nikjer. Zadnjič je večina trgovskih in obrtnih zbornic na Dunaju se izjavila v škodo novi železniški zvezi z Dalmacijo, ker so zastopniki dalmatinskih trgovskih in obrtnih zbornic ostali doma. Tako spanje so pokazali v tej vevlačni zadevi tudi liberalni hrvaški poslanci iz Dalmacije. »Zguncali« so se šele sedaj, medtem ko je bil Hrvatsko-slovenski klub v tej zadevi celo poletje na delu in bi bila krava že davno iz hleva, ako bi bila stvar odvisna od liberalnega »Dalmatinskega kluba«, ki celo poletje ni ganil mazinca. Hrvatsko-slovenski klub je celo poletje stal na straži, poslal je dve ostri brzojavki ministrskemu predsedniku, razun tega je dva krat tekom počitnic odločno posredoval pri Gautschu, a »Dalmatinski klub« se je šele sedaj sredi oktobra zbudil iz poletnega spanja in je začel s tinto bombardirati po raznih papirjih. Ta klub igra res smešno vlogo. Da bi bilo od njega kaj odvisno, bi bilo vse davno zamujeno in izgubljeno. Zlasti je celo poletje spal poslanec Spljita, Smoldaka, ko je vendar Spljit zadet v prvi vrsti! Sedaj pa »Dalmatinski klub« bobna po listih, kakor bi šele sedaj sploh kaka akcija stopila v tir!... To je pesek v oči neumnim liberalnim volilcem v Dalmaciji; Hrvatsko-slovenski klub zasleduje pazno, z vso odločnostjo železniško vprašanje. Odločnemu nastopu Hrvatsko-slovenskega kluba se je zahvaliti, da se doslej še ni prejudiciralo to vpra-

Od Lahov zaplenjena turška jadrnica.

Major Cagni, laški vojaški poveljnik v Tripolisu

Laški begunci se izkrcavajo na Malti.

Slike z laško - turškega bojišča.

sanje v škodo hrvaško-slovenskim deželam. Kako resno dela za to stvar Hrvaško-slovenski klub, priča tudi nujni predlog Dulibič-Jarc, o katerem poročamo v poročilih iz državnega zbora in se bomo z njim še obširneje bavili.

+ Revizija ljudskega štetja v Gorici. »Primorski List« piše, da je c. kr. notranje ministrstvo odredilo na pritisk slovenskih goriških poslancev revizijo ljudskega štetja v Gorici. Pri zadnjem štetju so našli uradno 6653 Slovencev, dočim je bilo število Slovencev po zasebnem ljudskem štetju, ki ga je izvršil tozadevni narodni odbor, za več tisočev večje. Do tega koraka so nagnili vlado tudi uspehi revizije ljudskega štetja v Trstu, kjer so prišle laške sleparije na dan. Mi bi samo želeli, da bi izvedlo notranje ministrstvo revizijo tega štetja ne samo na Primorskem, ampak tudi na Koroškem, kjer se je v tem oziru največ grešilo, gotovo več kakor na Primorskem. Ampak na Primorskem so Lahji sleparili, na Koroškem pa — Nemci. In to je za našo vlado čisto nekaj drugega.

+ Župnijskega konkurza so se v jesenskem terminu v Ljubljani udeležili tile p. n. gg.: Fr. Govekar, prefekt v Št. Vidu, Fr. Sparovec, ekspozit na Vrhopolji, Matej Ježek, kaplan na Blokah, Janez Klemenčič, kaplan v Starem trgu, Ivan Strubelj, župni upravitelj pri Sv. Trojici nad Cirknico in Fr. Vrhovec, kaplan v Zireh.

+ Novejša pooblastila za občinske volitve, ki navajajo vse pooblaščenec razpolagajoče pravice, so izšle v Kato-liški Bukvarni v Ljubljani.

— Občinske volitve na Viču. Z Viča se nam danes piše: Volilni vihar se je deloma že polegel. Volitve so končane. Rezultat je znan za prvi in drugi razred. V prvem razredu smo imeli z združenim nasprotnikom tri skupne kandidate, s katerimi smo zmagali; s četrtim smo pa sami prodrli. Na ta način je v prvem razredu polovica našega mišljenja. **Drugi razred je pa naš popolnoma.** Kako bo v tretjem razredu, bomo zvedeli šele proti večeru. Ako upoštevamo, da je S. L. S. tukaj prvič samostojno nastopila, in sicer zoper združene liberalce in socialno demokracijo, ki so imeli na razpolago vse mogoče pripomočke in udobnosti, smo za enkrat z izidom kar zadovoljni. Že zdaj lahko rečemo, da je polovica odbornikov našega mišljenja. Žal nam je, da je v prvem razredu podleglo par izvrstnih moči. To je pa zakrivilo neodkrito obnašanje v volilnem boju nekaterih, katerim smo preveč zaupali, ki so z raznimi lažmi begali do zadnjega trenutka naše ljudi. V zadoščenje nam je deloma — padec generala nasprotnikov v volilnem boju g. Tribuča. Radovedni smo, koga bo zdaj na svoje okno pripopal ljudem v ogled, najbrž sebe s svojo častljivo brado. Na volišču je bilo dokaj mirno. Le nekateri, kot kandidat Jager, Černigoj, Burnik in drugi so kazali svojo »oliko« nad popolnoma mirnimi ljudmi. Agitacija je bila na obeh straneh živahna. Pri nasprotnikih se je gosp. Tribuč tako potil, da se je, kakor pravijo, kar trikrat preoblekel. Kmetov študent g. Gašper se je pa s Tribučevim vancem, upamo, včeraj zadosti zastoj navozil. Zvečer, ko se je zvedelo za izid v drugem razredu, je bil nasprotnik kar nervozen; zlasti mu ne gre v glavo, da je med zmagalci tudi gospod župnik, kakor bi on kot državljani ne imel do volitev istih pravic kot liberalci ali socialni demokrat.

— Občinske volitve v liberalni trdnjavi na Vačah so se vršile dne 9. oktobra t. l. Udeležba je bila skoro polnoštevna. Volilo jih je v prvem razredu 42, v drugem 83, v tretjem 165. V prvem razredu je zmagala cela lista S. L. S. V drugem z večino treh glasov liberalna

stranka. V tretjem razredu se je šlo za en sam glas, in sicer sta dobila dva liberalne stranke in eden S. L. S. po 83 glasov, dva naša in eden liberalni so ostali v manjšini po 82 glasov. En glas je odločeval, kar naj bo nauk za tiste, ki mislijo, da se bo brez njih že naredilo. Zmagali smo še v eni podobčini z večino 12 glasov, v dveh smo ostali v nezadovoljni manjšini. Izid je sledeči: naših pet, nasprotnih sedem. Za zagrizeno liberalno trdnjavo je uspeh zadovoljiv. Bil se je skozi in skozi načelen boj med S. L. S. in liberalno stranko. Pri zadnjih volitvah so zmagali liberalci v vseh treh razredih, mi smo prodrli le v dveh podobčinah. Liberalna trdnjava se mame, mi gremo naprej. Pri prihodnjih volitvah zmagamo na celi črti. Hvala vsem našim možem, ki so vkljub nezasišanemu strahovanju vztrajali! Izdajalce in figamožem pa kličemo: Kar ste volili, to imate. Posledice sebi pripišite!

— Ljudsko šolstvo. C. kr. okrajni šolski svet v Kranju je mesto obolelega učitelja in šolskega vodje Ivana Lebara imenoval bivšo učiteljico na Ciril-Metodovi dekliški šoli v Trstu Frančiško Pogačar kot suplentinjo na ljudski šoli v Bukovici. — C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval abs. učit. kandidatino Heleno Fischer kot začasno učiteljico na dvorazredni ljudski šoli v Dolu, na mesto obolele učiteljice Ane Zarnik bivšo začasno učiteljico Marijano Stepišnik v Komendi kot suplentinjo na ljudski šoli v Moravčah in mesto obolele Marije Stare bivšo začasno učiteljico v Sv. Gotardu Marijo Miselj kot suplentinjo na ljudski šoli v Blagovici.

— Utonil je 26 letni posestnikov sin Jožef Šenica iz Meniške vasi, občina Toplice. Doma ga ni bilo od 7. t. m. Vsa poizvedovanja za njim so bila brezuspešna. Dne 9. t. m. pa so ga našli mrtvega v Radeškem potoku. Šenica, ki je večkrat tožil o glavobolu, je gotovo v zmedenem stanju skočil v vodo in utonil.

— Učiteljice in vojaška ženitna kavcija. Vojno ministrstvo je v zadnjem času onim častnikom, ki so nameravali vzeti v zakon učiteljico, pri cesarju izposlovalo ženitno dovoljenje, ne da bi jim bilo treba položiti običajne kavcije, ker se je plača učiteljice smatrala kot stanu primeren postranski dohodek.

— Koncentracija avstrijskih vojakov v Bosni. Laški listi so poročali, da koncentrirajo Avstro-Ogrska v Bosni veliko vojakov in da se je moral zaradi vojaških transportov ustaviti blagovni promet. Z merodajne strani se pojasnjuje, da se je res od 7. do 12. ustavil blagovni promet, a ne zaradi izrednih vojaških transportov, marveč zato, ker so se vozili iz Bosne dosluženi vojaki, v Bosno pa rekruti.

— Notarska vest. Justični minister je prestavil notarja gosp. dr. Konrada Stöcklingerja iz Radeč v Marenberk.

— Izpremembe v finančni službi. Predsedstvo c. kr. finančnega ravnateljstva za Kranjsko je imenovalo absolviranega iur. g. dr. Ludovika Ladiha fin. konceptnim praktikantom v Ljubljani; dalje fin. koncipista gosp. Ivana Korbarja iz Krškega k okrajnemu glavarstvu v Radovljico in gosp. Avgusta Sedlarja iz Črnomlja k okr. glavarstvu v Krško, oba kot davčna referenta, začasnega fin. koncipista gosp. Jožefa Mozetiča od okrajnega glavarstva ljubljanske okolice k okr. glavarstvu v Črnomelj, davčnega praktikanta g. Franc Zeleznika iz Trebnega v Novo mesto (davč. ref.), davč. prakt. g. Ivana Modroniča iz Črnomlja na Brdo, davčnega asistenta g. Andreja Udermana iz Kočevja v Novo mesto (davč. ref.), davč. asistenta g. Ernesta Kramaršiča iz Radovljice v ljubljansko okolico, davč.

asistenta g. Ivana Drobuniga iz Ljubljane v Kočevje (davč. ref.), davč. praktikanta g. Andreja Hutterja iz Kočevja v Idrijo in g. Franca Ramar od davčnega urada Mokronog k onemu v Radovljici, ter davč. asistenta g. Franca Schweiger od davč. ref. c. kr. okrajnega glavarstva Novo mesto k davčnemu uradu v Senožečah.

— 4. hrvaška podružnica avstro-ogrške banke se v kratkem ustanovi s sedežem v Zemunu.

— Umrli je v Trstu v sredo Ignacij pl. Brüll, ki je ustanovil leta 1863. znano spedijsko tvrdko Ignacij Brüll, katera se je spremenila leta 1902. v akcijsko spedijsko družbo »Adriatica«. Bil je dolgoleten član tržaške trgovske in obrtne zbornice in dobil leta 1879. viteški red železne krone.

— Železničarski shod se je vršil v sredo v Trstu. Uradniki, poduradniki, uslužbenci in delavci državne in južne železnice so sklenili začeti v prihodnjem tednu s pasivno rezistenco, ako se ne izpolnijo njih zahteve.

— Umrljivost v Trstu. Od 1. do 7. oktobra je umrlo 42 moških in 56 žensk, torej skupno 98 oseb proti 72 istega tedna prejšnjega leta. Povprečna umrljivost tega tedna je znašala torej 21,8 od tisoč.

— Železničarji in napovedana služba po predpisih. Dne 12. t. m. so se ves dan posvetovali železniške organizacije. Posvetovanj se je udeležilo tudi veliko poslancev. **V pozni večerni uri se je posrečilo poslanecem pregovoriti delegate organizacij, da se prekliče vladni stavljeni ultimatum, po katerem bi naj prišli železničarji 15. oktobra pasivno rezistenco.** Posvetovanje se nadaljuje danes.

— Umrli je dne 12. t. m. na Repentabru bogoslovec Karol Purič. Pokojni je študiral v goriškem semenišču; bil je že v IV. letniku za tržaško škofijo. Naj počiva v miru.

— Begunci iz Tripolisa v Zagrebu. 11. t. m. je došlo v Zagreb 40 tripolitskih beguncev, ki so se preko Zemuna in Beograda odpeljali naprej v Carigrad.

— Stroj zdrobil delavcu roko. V zagrebški tovarni usnja je 11. t. m. ponesrečil delavec Ivan Hercigonja, kateremu je stroj zdrobil levo roko. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer mu bodo roko odrezali.

— Hrvaško provincialno gledališče, ki se je osnovalo pod vodstvom ravnatelja Markovića, prične s predstavami v Varaždinu, kjer ostane do srede novembra; potem bo gostovalo v Sarajevu, Požegi in drugih hrvaških mestih.

— Kmeti zabodel. Uslužbenec nekega bega v Mokrem (Bosna) Alija Voljarevič je za svojega gospodarja pri kmetih iztirjal običajno pristojbino — hak. Pri tem se je sprl s kmetom Nikolo Jankovićem in ga v prepiru zabodel v srce, da se je na mestu mrtve zgrudil. Taki dogodki se ob iztirjavanju haka leto za leto ponavljajo.

— Dva parnika trčila. Iz Trsta poročajo: V sredo ponoči je zadel parnik pomorske vlade »Audax« v hudi burji v torpedovko »Nr. 7«, ki se je peljala v nasprotni smeri. Sunek je bil precej močan, vendar sta dospela oba parnika srečno v pristanišče.

— Cigani za kultiviranje Krasa. V 232. številu našega lista izražena misel stotnika Berga v Trstu, da bi se Kras s pomočjo kaznjencev kultiviral, t. j. pogozdoval, je res upoštevana vredna. Vendar ta načrt ni nov; obče je znano, da je že Napoleon I. na Francoskem z raznimi, osobito vojnimi jetniki velikanske popolnoma nerodovitne stepe in puščave v rodovit svet in hoste spremenil. Pri nas bi pa kazalo, da bi v to delo naše cigane vpregli. Cigani se množe osobito po Dolenjskem kakor hrošči v prestopnih letih in niso nič manje sposobni za delo kakor kaznjenci. Da bi se cigane za kultiviranje Krasa uporabljalo, o tej stvari bi se dalo gotovo razpravljati.

— Novo semenišče v Djakovu zgrade po načrtu arhitekta Sunka. Stavba bo stala 360.000 K; 100.000 K bo dal iz svojega škof dr. Krapac.

— Bosensko seno v Italiji. Sarajevska trgovska zbornica je posredovala za prodajo bosenskega sena v Italijo. Dve veliki trdki v Napolju in Brindisiju sta prevzeli kupčijo.

Letina v Bosni—Hercegovini je po uradnih podatkih tako-le izpadla: Turška slaba, sreden pridelek, krompir droban, sreden pridelek, sladkorna pesa slaba, tobaka malo, a je boljši nego lani, otave prav malo, zato v obče slaba letina za seno, slive slabe, sreden pridelek, zimska jabolka in hruške so dobro razvite, dasi jih ni veliko, orehov precej, grozdje je zelo trpelo vsled suše.

— Nov izum v svečarski obrti. Mizarškemu mojstru g. Matko Maloviču

se je posrečilo po mnogih poskusih napraviti model za vlihanje voščenihi sveč. Izdelek bode kompakten, za transport veliko trpežnejši in goril bo enakomerneje, ker bode sten vedno v sredini. G. izumitelj upa, da bode model izpopolnil v toliko, da bodo na vsakem izdelku tudi reliefne podobe. Iznajdbo bode g. Malovič patentoval.

— Umrli je na Vrhniki g. A. Gregorič, oficijant v pok.

— Zaročil se je v Opatiji asistent južne železnice g. Ivan Roglič z gđ. Edo Poščič, hčerko kapitanovo.

Ljubljanske novice.

Ij Zabavni večer s tamburanjem, petjem in predstavo zgodovinske igre »Junaške Blejke« priredi v nedeljo, dne 15. t. m. zvečer točno ob pol sedmi uri »Katoliško društvo za delavke« v veliki dvorani »Ljudskega doma«. Vstopnice na sedeže po 2 K, 1 K 50 v, 1 K, 80 in 60 v. Naj nihče ne zamudi te zabavne - poučne prireditve!

Ij V ljubljanskem semenišču so poprave do malega končane. Redna predavanja se bodo — kakor je bilo že naznanjeno — začela 18. oktobra. Gg. bogoslovcev se je oglasiti dan poprej, t. j. torek, 17. oktobra.

Ij Novo skladišče za perilo. Poročali smo, da so morale perice iz Turkove šupe se preseliti v mestno skladišče v jamo poleg prisilne delavnice, ker je mestni fizikat se odločno protivil iz zdravstvenih ozirov, da bi perilo in pa Turkovi mrtvaški vozovi, kakor tudi druga oprava za mrtvece bila skupno v enem in istem prostoru. Ta odredba je jako občutljivo zadela perice in so nekateri brezvestni liberalni agitatorji to izrabljali in hujskali proti S. L. S., kakor da bi ta vse to zakrivila, pomagali pa ti lažniki pericam niso prav nič. S. L. S. je pa z ozirom na to za vse ljubljansko občinstvo jako važno vprašanje po svojih zastopnikih delovala na to, da se dobi za perice primeren prostor v sredini mesta in se s tem ustreže pericam in občinstvu. Prizadevanja zastopnikov S. L. S. so imela zaželjeni uspeh. Posrečilo se je dobiti jako ugoden prostor v bivši Hafnerjevi pivarni v šentpeterskem predmestju, ki ima dva uhoda in obširna skladišča ob prostornem vrtu. Danes sta se oglasila pri g. vladnem svetniku vitezcu Lašchanu podpredsednik S. L. S. g. dr. V. Gregorič in član mestnega posvetovalnega sveta g. Anton Rojina ter mu razložila potrebo novega skladišča za perice. G. vladni svetnik je takoj upošteval navedene mu razloge ter je izjavil, da bo občina prevzela zgoraj imenovane prostore za perice v najem. S tem bo gotovo ustrezno prebivalstvu v Bizoviku in tudi prebivalstvu v Ljubljani. Tako se je zopet liberalno hujskanje s pametnim delom postavilo na laž.

Ij Opereta je prišla včeraj z Okonkowskijevo »Sramežljivo Suzano«, delom, ki sicer vzbuja smeh, ne da bi imelo po svoji notranji vrednosti kako privlačno silo. Je cela vrsta smešnih prizorov, spremljanih po neokusnih, trivialnih melodijah, umerjena na nelepe instinkte človeka. En vesel pojav pa smemo zaznamovati, in ta je, da hiša ni bila polna. Morda vendar pride čas, ko bo občinstvo te vrste opereto energično bojkotiralo — le v dokaz svoje kulture. Igralci s svojimi vrlinami in hibami so razum enega stari. Kdor se zanima zanje jih lahko čita na gledališkem listu.

Ij O streljah na Dunajski cesti krožijo po mestu različne vesti. Kolikor je nam dosedaj znanega, so fijkarji hoteli napraviti s strelji le neumestno šalo. Po predpreiskavi je policija izpustila vse na prosto in zadevo ovadila državnemu pravdnistvu, obema hlapcema pa, ki sta streljala, prepovedala vožnjo.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Ernestina Lončar, mestna uboga 88 let. — Marija Berger, mestna uboga, 70 let. — Peter Lep, užitkar, 83 let.

Ij V Ljubljano padla je včeraj popoldne na Bregu petletna Vera Murgel, stanujoča v Križevniški ulici št. 9. Ko jo je opazil hlapec Anton Krajšek, je skočil v vodo in jo še pravočasno rešil. Deklica je bila brez nadzorstva.

Ij »Jutro« pod kuratelo. »Učiteljska Tiskarna« zahteva prisilno upravo nad »Jutrom«, menda samo radi izvrstnih svojih kupčij z »Jutrom«, ki za to, kar prinaša, ni vredno šest vinarjev.

Ij Aretovana trojica. Minuli teden je bilo po 4. uri zjutraj, ko so šli pomočniki in vajenci k počitku, pri pekovski mojstru Jožefu Bončarju Pred škofijo v prodalajno vložili 800 K. Policija je konstatovala, da je tat imel od omare ponarejen ključ in takoj nato začela s poizvedbami. Kot osumljene je aretovala 20 letnega pomočnika Jožefa Vrečarja iz Slivnice pri Celju, 16 let.

nega vajenca Popraska iz Spodnjega Štajerja in 15 letnega Jožefa Hlebša iz Spodnje Hrušice. Pri Vrečarju so dobili 33 K denarja in mnogo raznih novih potrebščin. Ker se je nabralo še nadaljnje gradivo, je policija aretovala tudi 18 letnega trgovskega sotrudnika Antona Hlebša, pri katerem je našla od omare duplikat wertheimov ključ njegovega šefa, s katerim bi bil ob dani priliki lahko izvršil tudi tam veliko tatvino. Le na tega leti tudi sum, da je izmaknil ključ od predala za denar in ključ od glavnih vrat trgovine. Nadalje se je dognalo, da je ta zalagal svojega aretovanega brata in Vrečarja s peritom, katero je kradel svojem šefu. Poprask je bil po izvršeni predpreiskavi izpuščen, druge tri je pa policija izročila deželnemu sodišču.

Ij **Vlom.** V noči od 10. na 11. t. m. je bilo pri kramarju Lipahu v Dobrunjah vlomljeno in trgovino in pokradnih 400 do 500 tolarjev po 5 K in 600 K drugega denarja. O vlomilcih nimajo še nobenega sledu.

Ij **Božjast je vrgla** danes ponoči na Valvazorjevem trgu delavca Antona Porliča, stanujočega v Rožni dolini. Bil je z rešilnim vozom prepeljan v deželno bolnišnico.

Ij **Nikelnasta ura**, o kateri smo pred nekaj tedni poročali, da jo je izgubil nekdo na cesti blizu Ljubljane, se nahaja v šentpeterskem župnišču. Lastnik naj se glasi v župnem uradu.

Ij **Novi komet**, o katerem smo te dni poročali, so te dni okoli 8. ure zvečer opazovali tudi z raznih krajev ljubljanske okolice.

GAUTSCH PROTI REŠITVI URADNIŠKE PRAGMATIKE.

Posl. Gross je interpeliral zasebno 12. t. m. Gautscha glede na uradniško službeno pragmatiko. Gautsch je odgovoril, da toliko časa ni misliti na to, da predloži zbornici pragmatiko, dokler se ne ustavi med državnim uradničtvom sedanja agitacija za pasivno resistenco.

ČEHI IN URADNIŠKA PREDLOGA.

Klub neodvisnih Čehov je v svoji seji sklenil, da hoče v Češkem klubu glede na uradniško predlogo zavzeti stališče, da obsoja po vladi konstruirani junktim med uradniško in davčno predlogo. Vladi ne gre za drugo, kakor da hoče odpor proti zboljšanju plač uradnikov in uslužbencem prevladati na davkoplačevalce.

SAHTEVE VPOKOJENIH DRŽAVNIH URADNIKOV.

Pod vodstvom poslancev Wolfa, dr. Fumka in Neumanna je bila včeraj deputacija družva vpokojenih državnih uradnikov pri baronu Gautschu in fin. ministru dr. Meyerju v zadevi dovoljenja draginske doklade vpokojenim državnim uradnikom. Gautsch je deputaciji obljubil, da bo vlada upoštevala želje vpokojenih uradnikov, kolikor bo to mogoče.

POTOVANJE KRALJA PETRA V PARIZ.

Program za potovanje kralja Petra v Pariz je, kot poročajo iz Beograda, že določen. Kralj Peter odpotuje 2. novembra v spremstvu ministrskega predsednika in zunanjega ministra Milovanovića v Pariz.

Razne stvari.

Redek službeni jubilej. 27. t. m. praznuje Edvard grof Paar 20. letnico, odkar je bil kot prvi cesarjev generalni pobočnik imenovan za generala konjenice, kar je najvišja vojaška stopnja, ki se more v miru doseči. Prihodnje leto pa bo 25 let, odkar je Paar postal prvi cesarjev generalni pobočnik. Slavljenec je že leta 1907. praznoval 50 letnico vojaškega službovanja. Star je 70 let.

Radi goljufije obsojeni grof. Grof Gisberts Wolff Metternich, je bil v Berolinu radi goljufije v treh slučajih obsojen v devetmesečni zapor.

Pritožba Marije Bartunek odklonjena. Kasacijsko sodišče je odklonilo ničnostno pritožbo na smrt obsojene Marije Bartunek, ki je usmrtila šiviljo Weiss.

Vroč vrelec so zasledili na teritoriju barvarije Wolfruma v Ustju ob Labi, ko so vrtali v tla v svrhu vodo-vodnih naprav. Iz globočine 360 metrov je bruhnil močan vrelec, ki ima 30 stopinj temperature, s prejšnjo močjo na dan. Uvedli so posebno geološko in kemično preiskavo novega vreca.

Vlom v cerkev. V Bralkowci pri Przemyslu so udrli 11. t. m. ponoči neznan tatovi skozi okno v tamošnjo cerkev ter uropali vse dragocenosti ki so jih našli. Za roparji ni nobene sledi.

Srečno loterijsko leto. V prvih osmih mesecih tekočega leta so dohodki male loterije nazadovali za 950.045

kron. To neugodno bilanco je pripisovati navadnemu slučaju, na kakršnem sloni sploh vsa loterija. Mali loteristovci in loteristovke so letos namreč slučajno zadeli veliko več dobitkov kot prejšnja leta. Ta slučajno neugodni uspeh za državo bo bržkone tudi samo prehodni. Kajti more se pač sklepati čisto logično, da bodo ravno zvišani dobitki, ki so v prvi polovici leta zmanjšali dohodke loterije, pozneje bržkone povečali dohodke loterijske uprave. Stara izkušnja namreč uči: ako se veliko zadene, se tudi veliko igra. Število loteristov je zadnja leta ostalo skoro vedno enako. Niti draginja ni uplivala na loterijo. In kljub letošnji manj ugodni polletni bilanci prinaša loterija še vseeno državi velike vsote denarja. Brutto - dohodki loterije so se od leta 1907. do leta 1910. zvišali od 322 na 368 milijonov kron, netto-dohodki pa so izvzemši leta 1905., ko so padli na 128 milijonov kron, dosegli v zadnjih štirih letih zneske za več kot 14 milijonov kron.

Svelovna trgovina in svelovna politika ter varčevanje.

Obrtniška zbornica (Board of Trade) v Londonu izdaja začetkom vsakega leta poročilo o angleški zunanji trgovini, ki jo primerja z zunanjo trgovino drugih velikih držav. Primat v svetovni trgovini ima zopet Angleško. Druga država v svetovni trgovini je Nemčija, ki je prehitela Francoze, ki so bili v trgovini na drugem mestu, a so sedaj na četrtem, ker so vstopile med nje in Nemce Združene države. Na petem mestu je majhna Belgija. Velika Rusija je šele na šestem mestu ter je tako prekosila Indijo, Italijo in Avstro-Ogrsko. Države, ki se v njih kupiči brez prestanka bogastvo in ki gredo skupno k vedno lepšemu razcvetju, so Angleška, Francija, Nemčija in Rusija.

Izmed držav, ki propadajo na narodnogospodarskem polju, je na prvem mestu Avstro-Ogrska. Gospodarski položaj naše države je zelo žalosten.

Žalostno dejstvo je, da propada 50 milijonov avstro-ogrškega prebivalstva radi slabe državne politike in da se ta propad le težko zastavi. Na Avstro-Ogrskem se opaža veliko in neskončno podraževanje skrajno potrebnih predmetov in istočasno z njim poslabšanje hrane prebivalstva in s tem njegovega zdravja. Na eni strani pada obrt, na drugi se opaža manjja stavit in preizidavati brez potrebe, blazna igra na borzi, luksuz v ženski paradi, razmetavanje državnih in privatnih sredstev, iskanje zabave mesto dela. Pri zunanjem lesku se je v avstro-ogrskih mestih zmanjšala potreba mesa za 12 lib. za človeka. Obubožanje ljudstva je imelo za posledico zmanjšanje izdelkov v volnenih tkalnicah. Tako se je porabilo lani v naši državi za 90 milijonov lib. manj surovine. Da bi se obdržali nad vodo, so bili avstro-ogrski tovarnarji prisiljeni spravljati svoje izdelke v tujino, toda na način, ki velja v trgovskem življenju za nečasten. Na ta način so trpeli posebno rumunski kmetje, katerih tožbe so prisilile rumunsko vlado, da je konstatirala goljufijo avstro-ogrskih izvoznih podjetij. Kje naj iščemo vzrok tem pojavom? Tudi pri nas je je vkoreninila kaznjiva lahkomišelnost v razsipavanju premoženja in če ne bo temu konec, povede to gotovo k narodnogospodarski katastrofi, ki se potem grozno maščuje na vseh stanih. In kako si je mala Belgija izvojevala v svetovni trgovini tako častno mesto in prekosila celo Rusijo? Odgovor na to vprašanje je lahek. Belgija je zemlja varčevanja. Šteti se tam s časom in denarjem, in to je edini pravi pot do blagostanja! In kako se dela pri nas v Avstriji z denarjem? — Vzemimo n. pr. Prago, kjer so mi razmere osebno znane. Angleži, ki obiščejo Prago, se zelo čudijo, kako je možno, da so tam gostilne, kavarne, šantani itd. navadni dan prenapolnjeni, kakor bi Čehi ne imeli drugih skrbi, kakor se zabavati, se smejeti in popivati ter krasti tako Bogu čas, sebi pa denar in zdravje.

Angleži priznavajo sami, da so vzrok njihovega bogastva ne mogoče kake čudeži in čari, temveč edino prihranki!

In podobno je v veliki Rusiji, kjer so znašali prihranki za prvo polletje 1910 tri in pol milijona lib. šterlingov, kar doseže skoro srednje letne prihranke zadnjih petih let. V Franciji, ki je trpela leta 1910 ne samo radi velike socialistične krize, tem bolj pod težkimi prirodnimi nesrečami (pšenica in trta je slabo obrodila; izguba francoske vinske trgovine znaša milijone), še vendar vlada bogastvo, delavnost in moč varčevanja vseh slojev francoskega prebivalstva je tako velika, da vse nesreče niso mogle zastaviti razvoja

obrti in trgovine, niti naraščaja kapitala. Francoska je mogla leta 1910 še posoditi v tujino 224 milijonov frankov, tako da ima danes v inozemskih posojilih že 5 milijard 661 milijonov frankov! Evo, kake pomen ima v svetovni trgovini varčevanje! Blagobit držav leži v veliki meri samo na najširši popularizaciji misli varčevanja.

Šteti li ljudstvo, si ohrani kapitala, ki so izgubljeni, ako razmeče vse, kar si je pridobilo s težavnim delom. Varčevanje je porok uspeha in blagobitja poedinca in država more prosperovati le, če živi vsaka njegova enota, to je vsak posamezni občan, v uravnanih razmerah, četudi ni premožen. Inteligenci se odpira tu hvaležno polje svetnega dela. Poučevanje, beseda in zgled je prinesel vedno lepe sadove. Če pa živi inteligent razsipno, budi s tem samo pohujšanje in zavist v vrstah, ki bi jih moral sam poučevati.

Takih žalostnih zgledov je v življenju več kot dovolj. Srečamo jih v svoji okolici vsaki dan. Kak bode konec? Slovenec hitro vzgori. Navdušijo ga lahko blesteče fraze, vzplamt od navdušenja prehitro. Toda da bi se iz navdušenja porodilo kaj velikega, to skoraj nikoli; navadno, če se vobče kaj porodi, je to nepopolno in izgine naglo, kakor je nastalo. Drugod se rode iz navdušenja veliki čini, važne in močne eksistence. Toda tukaj je potreben v prvi vrsti tudi tek do dela, trdna volja, ne pa neodločnost in lenoba po najogljivejšem navdušenju.

Bodimo treznejši in to bode nam na korist. Gotovo smo napredovali v zadnjih desetletjih kulturno zelo, toda kaj nam to koristi, če imamo v svojih vrstah tako malo praktikov, ki bi znali ohraniti našemu narodu sad njegovih kulturnih pridobitev. Komu služimo? Najhušji naš sovražnik pleza komodno po naših hrbtih na prestol, od koder nam potem hudo vlada. In ni možno narediti temu konec? Da! Treba je narodnega kapitala, in tega si more pripraviti narod sam. Pridobi si ga pa šele potem, ko bodo pojmi vsi naši sloji popolnoma veliki pomen varčevanja, ko se uveljavijo zakoni štedenja v privatnem kakor tudi v javnem življenju.

Ko bi pojmi končno vsi Slovenci pomen štedenja! Ne razmetavati pododanih kapitalov, temveč jih razumno ževati z delom in pridnostjo! Ne stremiti po lenem življenju, v luksusu in zabavah, temveč pomisliti, da more samo delo in pridnost prinesiti krasno življenje s sladkim sadom samostojnosti! Varčujmo, štedimo! mtedenje nam da v roke čarobno palčico, s katero odkrijemo zaklade, ki jih uživa danes naš narodni »prijatelj« in nas rine pri tem v kot v našem lastnem domu. Narod, varčuj in bodočnost bo naša!

Telefonska in brzojavna poročila.

ODLIKOVANJE.

Dunaj, 13. oktobra. Dvorni svetnik pri deželni vladi kranjski Rudolf grof Chornisky je odlikovan z viteškim redom Leopoldovega reda.

VESTI O KRIZI.

Dunaj, 13. oktobra. Tukaj se vesti o krizi kabineta barona Gautscha vzdržujejo. »Reichspost« imenuje že za naslednika dr. Körberja. Resnica je ta, da formalno o krizi ne more biti še govora in je treba počakati, kakšen rezultat bodo imela Gautscheva pogajanja z baronom Khuenom glede uvoza mesa. Seveda ni upanje, da bi Ogrska avstrijski vladi naredila kaj prida koncesije, bogve kaj veliko, in se sodi, da bo baron Gantsch, ako bo rezultat neugoden, izvajal konsekvence. V sedanjem momentu pa še ni mogoče o krizi govoriti.

POSLOVNA ZBORNICA.

Dunaj, 13. oktobra. V zbornici se nadaljuje draginska debata. Govoril je poslanec Zahradnik in utemeljeval svoje draginske predloge.

ŽELEZNIČARSKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 13. oktobra. Zdi se, da so železničarji nekoliko pripravljeni, da opuste misel na pasivno resistenco, zlasti ker je vlada večalimenj za to pridobljena, da svojo predlogo glede zvišanja plač železničarjem nekoliko popravi, to je, izboljša.

DEŽELNOZBORSKA VOLIVNA REFORMA V GALICIJI.

Dunaj, 13. oktobra. Gališki cesarski namestnik dr. Bobrskyński je v teku včerajšnjega dne konferiral z večimi gališkimi poslanci o deželnozbornski volivni reformi v Galiciji.

MORAVSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 13. oktobra. Včeraj dopoldne je dospel moravski cesarski namestnik baron Heinold v parlament ter se je posvetoval z večimi moravski-

mi poslanci, o sklicanju moravskega deželnega zbora v januarju 1912.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Ustje, 13. oktobra. Danes jutraj je na tukajšnjem kolodvoru zadel osebn. vlak skupaj z neko lokomotivo-premikovalko. Pri tem sta skočila lokomotiva in en voz osebnega vlaka s tira. Sprevodnik Franc Kraloper, 30 let star, oče šestih nepreskrbljenih otrok je bil ubit, 30 potnikov, večinoma delavci iz okolice, pa je večalimenj ranjenih. Materialna škoda je majhna.

MATI GROFA AEHRENTHALA UMRLA.

Praga, 13. oktobra. Danes je umrla na svojem gradu Doksanu mati grofa Aehrenthala, baronica Marija Aehrenthal, v 71. letu starosti.

VELIKA NESREČA.

Pazin, 13. oktobra. Nedaleč od tu se je zgodila na glavni cesti velika nesreča. Tukajšnji trgovec Alojzij Sandrin se je s svojo sestro vračal z vozom z nekega semnja domov. Ker pa je bila cesta zelo nagnjena, je zagnalo voz z voznikom Antonom Neffatom vred ob obcestni zid. Sandrin je obležal na mestu z razbito glavo mrtev, sestro in voznika pa so morali težko ranjena prepeljati v deželno bolnišnico v Pulju.

SAMOUMOR PRED SODIŠČEM.

Peterburg, 13. oktobra. Inspektor vojnega arzenala v Kronstadtu je bil obsojen na leto dni izgnanstva v Sibirijo, ker je poveril 35.000 rubljev. Po obsodbi je pred sodiščem potegnil revolver ter se ustrelil v prsa in se težko ranil.

PORTUGALSKI MONARHISTI ZOPET PRODIRAJO.

Lizbona, 13. oktobra. Portugalski monarhisti so zopet prekorčili mejo in zasedli dva kraja. Podrobnih poročil še ni.

REAKCIJA V TURČIJI?

Carigrad, 13. oktobra. Pristaži starega režima grozijo. Zažgali so 11. t. m. hišo, v kateri posluje mladoturški odbor »Za edinost in napredek«. 12. t. m. je policija zaprla 4 agente bivšega sultana Abdul Hamida, ki so ščuvali množico proti konstituciji. Množica je proti policiji protestirala. Vojno sodišče je zaprla Laha Espondija, ravnatelja lista »Turquie«, ki je pisal simpatično za Italijo. Mladoturki nujajo zelo žalostno podobo razkovanosti. Medtem ko se turški vojaki v Tripolisu hrabro bore, se mladoturški ministri in voditelji medseboj pulijo.

Smyrna, 13. oktobra. Tukaj so izbruhnili veliki nemiri proti mladoturški vladi. Said paša je poslal 500 vojakov, da revolto uduše.

BOLGARIJA MOBILIZIRA?

Sofija, 13. oktobra. Listi poročajo, da je ministrski svet 12. t. m. sklenil, mobilizirati dve diviziji na meji, da odgovori na turška oboroževanja v drinopoljskem vilajetu. Baje je dobila bolgarska vlada informacije, da hočejo mladoturki Bolgarijo napasti, da se odškodujejo za Tripolis. Vlada sama te alarmujoče vesti kategorično dementuje.

TURČIJA SE PRIDNO OBOROŽUJE.

Pariz, 13. oktobra. »Journalu« se poroča iz Carigrada, da se Turčija zelo pripravlja in mobilizira v velikem obsegu. Veliko vojnega materiala se koncentruje v Mitrovici.

RUSIJA PROTESTIRA.

Peterburg, 13. oktobra. Ruska vlada je Porto prijateljsko opozorila, da ji ni ljubo, ker Porta povečuje svoje čete v drinopoljskem vilajetu nasproti Bolgariji.

ITALIJA HOČE TAKOJ OKUPIRATI VES TRIPOLIS.

Tripolis, 13. oktobra. General Caneva in admiral brodovja so 12. t. m. dolgo konferirali, kako nadaljevati okupacijsko akcijo. Sklenili so, da prodro z veliko kolono v notranjost dežele in okupirajo vse večje kraje. (Ne bo tako hitro šlo.)

PROGLAS GENERALA CANEVA.

Tripolis, 13. oktobra. General Caneva je, kakor hitro je dospel v Tripolis, izdal proklamacijo na arabsko ljudstvo »v imenu Boga velikega in usmiljenega«. V proglasu pravi, da ni prišel ljudstva zaslužnjit, ampak ga osvoboditi turškega jarma. Prebivalci Tripolisa, Fezzana in Kyrenajke se bodo pod patronatom laškega kralja vladali sami s pomočjo svojih poglavarjev. Spoštovanje se bodo vse verske in civilne postav, osebe, posestva, žene in pobožne ustanove. Justica se bo vršila naprej po postavah korana in izvrševala od domačih sodnikov iz šerijata. Krivične davščine se bodo odpravile, nikogar se ne bo sililo k vojakom. Visoko se bo spoštovala prostost vere. Zemlja bo ostala izlamska pod varstvom mogoč-

nega in pravičnega italijanskega kralja.

PRVI TURŠKI VJETNIKI V ITALIJI.

Caserta, 13. oktobra. Semkaj so dospeli prvi turški vjetniki, 23 častnikov, 7 civilnih uradnikov, 7 kadetov, 11 dezerterjev, 278 vojakov, 2 ženski in 3 otroci. Nekaj bolnih častnikov je bilo na častno besedo, da se ne bodo udeležili vojske zoper Italijo, izpuščenih.

Štajerske novice.

Š Nov odsek Orla v Teharjih pri Celju. Pri nas se bo v kratkem ustanovil telovadni odsek Orel. Naši mladeniči so bili dozda včlanjeni pri celjskem Orlu. Novi Orel pozdravljen!

Š Zalec. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 15. oktobra, gledališko predstavo »Vedeževalka« z govorom in petjem. Prireditev se vrši v prostorih g. Nidorferja na Vrbljih. Začetek ob pol 4. uri. — V ponedeljek, dne 9. oktobra, se je blagoslovila in otvorila nova ljudska šola v Zalcu. Blagoslovil jo je ml. g. opat celjski Fr. Ogradi. Med številnimi gosti smo opazili tudi celjskega okrajnega glavarja, nam. sv. g. Müllerja in okr. šolskega nadzornika g. Zupaneka.

Š Nesreča. Leopold Koren, voznik pri nekem posestniku v Šmiklavžu pri Slovenjgradcu, je prišel te dni tako nesrečno pod voz, ki je bil obložen z bruni, da mu je strlo desno nogo. Kosti so popolnoma prelomljene. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Š Pijan pogrebec. Iz Saleške doline. V neki vasi naše doline je razsajala nalezljiva bolezen, za katero je umrl v neki hiši mal deček. Zaradi nalezljive bolezni je moral oče z drugimi možem sam nesti sina na pokopališče. A oče se je pred pogrebom tako upijal, da ni mogel prinesiti sina na pokopališče, ampak je med potjo obležal. Vse se je zgrajalo nad tem očetovim početjem, katerega se smrt edinega sina ni obvarovala preobila uživanja alkoholnih pijač. Zato pa rodoljubi, v boj zoper preobilo, nespametno uživanje alkoholnih pijač, zlasti pa zoper žganje!

Š Pomanjkanje poslov. Iz Konjice. Kmetje konjiškega okraja zelo občutijo pomanjkanje poslov. Krivo je to, da dere dandanes mladina z dežele v mesta in tovarne. Tam pa se navzame socialno-demokratskega duha, se pridruži pouličnim razbijačem in zabavlja čez kmeta, kot domnevanega krivca »draginje«. Ko bi ostali ti ljudje raje doma na deželi pri svojih, ne bi čutili kmet pomanjkanja delavskih moči, pa tudi delavci bi bili bolje plačani v tovarnah. Beg ljudi iz dežele v mesta se naj skuša omejiti, pa bo odpomagano vsem.

Š Otroci zgoreli. Viničarju J. Fekoni na Podgradju pri Ljutomeru je 3-letni otrok z žvepljenkami zažgal posteljo, v kateri je ležal. Postelj je zgorela, otroka so pa našli vsega ožgane mrtvega. Drugi devet mesecev star otrok, ki je ležal zraven goreče postelje v zibelki, je ostal nepoškodovan, ker se ogenj še ni oprijel zibelke in so ogenj pogasili.

Š Smrtna kosa. Na Spod. Bregu pri Ptujju je umrl 6. oktobra 68-letni Janez Stiplovšek, velik dobrotnik cerkve in revežev. Pogreb, ki se je vršil 8. t. m., je pokazal, kako priljubljen je bil rajni. — V Dobovi pri Brežicah

je 9. oktobra umrla Ana Bosina, mati č. g. Ivana Bosina, kaplana v St. Jurju v Slov. goricah. Pogreb, ki se je vršil ob obilni udeležbi 11. t. m. v Dobovi, je vodil sin pokojnice. N. p. v m.!

Modni salon

Ivane Schiller

Sv. Petra cesta 31

priporoča klobuke
v vseh izvršitvah

Cez opoldne odprto

3009

Zahvala.

Za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja in tolažbe med boleznijo in ob prebrdki izgubi naše edine, nepozabne hčerke

Majice

izrekava tem potom svojo iskreno zahvalo.

Posebno se zahvaljuje vsem onim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ljubljeno dete s cvetjem kar obsuli in se vdeležili pogreba v tako obilnem številu; zlasti se ljubkim malčkom, ki so jo z venci in sopki spremili do prezgodnje jamice.

Zalujoca Zdravko in Ivanka Leskovic
Ljubljana, 13. okt. 1911.

3089

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovlje. —

Trgovino

z mešanim blagom

na dobro idočem prostoru kje na deželi

iščem v najem.

3068 2

Kdo, pove upravnistvo „Slovenca“.

*Krasni pariški modeli
so v polnem številu došli.*

O. Bernatovič
Angleško skladišče oblek
Ljubljana, Mestni trg 5.

Konfekcijska trgovina

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo 19

priporoča svojo

velikansko zalogo zgotovljenih oblek po naj-novejšem kroju za gospode, dečke in otroke

2817

Najnovejše v
konfekciji za dame in deklice.

Solidna in točna postrežba.

Najnižje cene.

Sprejemem v trajno delo dva mlada
in poštena

3085 3

čevljarska pomočnika

IVAN RAMOVŠ, Selo pri Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
12	9. zveč.	742,6	7,8	brezvetr	jasno	0,0
13	7. zjut.	41,7	3,3	"	megla	
	2. pop.	39,1	14,6	"	jasno	

Srednja včerašnja temp. 8,1° norm. 11,1°.

ŽIMA

morska trava, peresa za pohištvo kakor tudi vsi tozadevni predmeti se dobe pri Štefanu Nagy, trgovina z železnino, Ljubljana Vodnikov trg, števil. 5.

2821

Velika hiša za 18.000.— kron!

Prisilna dražba Hrenove hiše v Litiji

v kateri je nastanjeno okrajno glavarstvo

vrši se 2. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne pri sodniji v Litiji.

17 sob, 4 kamre, 1 kopalna soba, 2 jedilni shrambi, 5 stranišč, 2 kuhinje, 4 obokane kleti, drvarnice in vodovod. Zemljeknjižni zaznamek vl. št. 306 k. o. Hotiče, parc. št. 1352/1 in 1591. — 4 metre od železnice, 40 metrov od kolodvora. — Najnižji ponudek 18.000 K. Popis objekta se vpogleda pri okrajni sodniji v Litiji in v pisarni konkurzne mase upravitelja dr. Fran Papeža, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 4.

2950

Št. 32922.

Razglas.

V smislu deželne zakona z 17. dne junija, 1870 št. 21 dež. zak. o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov, naročam vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je

do 15. novembra letos

svoje sadno in olupševalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtno plotove in hišne stene na vrtih, na poljih in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličin) in sežgati, ali kakor si boji pokončati, nabrana gosenična gnezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinah, kakor tudi zapredke pokončati kakor hitro mogoče a najdalje do 15. maja.

Kakor se drevje, ki so ga napadle gosenice, poseka, ali kadar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se tako drevje oziroma take veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se ali gosenice obrati od njih ali pa drevje in veje precej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepotnega drevja, lepotnega grmovja in dravoredov, potem od drevja ob gozdni robah v istih slučajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti ob ranih urah otrepati in pokončavati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polju se morajo črvi (podjedli, ogrci) pri oranju ali kopanju zemlje precej za plugom, motiko ali lopato pobirati in takoj pokončati.

Če se bode kdo obotavljal gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu naloži na korist občinske blagajne globa od 2 do 20 K; in če bi se to ponovilo, do 40 K; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni

c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

3082

Shod zveze gostilničarskih zadrug.

Dobili smo: Kakor znano, se po vsej Avstriji bije boj gostilničarstva proti zvišanju cen piva, kar nameravajo pivovarne v najkrajšem času storiti. Tudi slovenski gostilničarji moramo v tem pogledu podati svoj protest proti nameravanemu zvišanju cene piva, ker bi to zadelo zopet samo le gostilničarje, ne glede na to, da ima gostilničarska obrt že sedaj tako težka bremena nositi, da si že nihče več pri tej obrti opomagati ne more, naj plačujemo zopet dve kroni pri hektu pivo dražje. Pri izdatnem podraženju splošnih režij, zvišanju davkov, zvišanju najemnin, večjih zahtevkov uslužbencev, splošnem podraženju živil itd., naj nas pritisnejo še pivovarji za dve kroni pri hektolitru. To ne moremo in ne smemo več prenašati. Tudi gostilničarji imamo svoje protizahteve, katerih uresničenje moramo odločno zahtevati. Zahtevati hočemo od pivovarnarjev povrnitev tistega primanjkljaja, ki je konstatiran v vsakem poedinem sodčku vsled smole in tudi nepopolne polnitve. Zahtevati odpisa gošče, ki se naposled v sodcu vedno dobo, zahtevati, da so za gostilničarje enotne in nižje urejene cene piva kot za branjeve in trgovce, zahtevati, da se prodajanje piva od pivovaren direktno na privatnike brezposojno opusti. Določiti moramo, da smo tudi gostilničarji upravičeni zahtevati od strank položnino ali odškodnino za steklenice, kakor to zahteva od nas pivovarnar. Zahtevati moramo, da se tudi prodajanje piva v zaprtih steklenicah podredi le koncesioniranemu gostilničarju in slednjič, da se razbije takozvani »Kundenschuttkartell«, da se ne bo več oviralo gostilničarja dobivati pivo, kjer bi sam hotel. Da se vse to zgodi, sklicuje deželna zveza gostilničarskih zadrug splošni gostilničarski shod v Ljubljano na dan 18. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v veliko dvorano Mestnega doma. — V Ljubljani, dne 11. oktobra 1911. Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem v Ljubljani.

Po svetlu.

Katoliško šolstvo v Belgiji. Ker je šolsko vprašanje v Belgiji na dnevnem redu, bi bilo vsekakor zanimivo, ako posnamemo po »Izvestju katoliškega pouka« nekaj števil, ki so značilne za razvoj katoliškega šolstva v Belgiji. Svobodne katoliške deške ljudske šole je obiskovalo leta 1900. 116.947 učencev, a leta 1910. 142.142 ali 25.095 več. V dekliških šolah je narastek še večji; število učenk se je zvišalo od 196.109 na 276.998. Srednjih šol prve stopnje je 61 z 9967 učenci. Te šole se imenujejo škofijske, razven tega pa imajo razni verski redovi še 45 šol z 9803 učenci. Katoliških srednjih šol druge stopnje je bilo leta 1900. le 47 s 6682 učenci, v l. 1910. pa 63 z 11.668 učenci. Srednjih šol za deklice je bilo l. 1900. 180 z 19.802 učenkami, l. 1910. pa 266 z 32.089 učenkami. Poleg tega pa v tej statistiki niso štete šole, ki so jih ustanovili francoski kongregacisti. Vseh skupaj obiskuje 495.103 učencev, skoro pol milijona, katoliške šole v Belgiji. Poleg tega so pa tudi oficelne šole, v katerih so učitelji katoliški ter tudi v verskih ozirih zadostne popolnoma zahtevam katoličanov. Belgijski katoliki morejo torej popolnoma mirno gledati v bodočnost.

Ljudje božji ne pravdajte se! Kam privede človeka trma, naj pojasni tale resničen slučaj, ki se je te dni izvršil nekje na Goriškem. Mizar A. je naredil peku B. neka dela v njegovi trgovini. Ko mu je predložil račun, se je le-ta peku B. zdal previsok. Znašal je namreč okoli 80 K. Mizar A. je znižal račun na 66 K, pek B. pa le ni hotel plačati. Mizar A. je peka B. tožil. Najela sta si vsak svojega odvetnika. Na lice mesta je prišla sodnijska komisija in zapriseženi cenilec. Mnogo besedi je bilo, mnogo jeze in prepira. In konec vsega kaj je bil? Razsodba se je glasila: Mizarju A. se odbije od računa par kron, stroške pa mora plačati vsak svoje. Mizar A. je imel nad 50 K stroškov, pek B. pa nad 40 K, skupaj torej 90 K. Stroški so znašali več kakor je bilo vredno mizarско delo. — Tako torej! Mizar A. je oblal in žagal ter se potil za svojega odvetnika, pek B. pa je pekel kruh tudi za svojega. Kdo je bil končno najbolj zadovoljen, mizar A., pek B., ali njiju zastopnika? Odvetnika sta dobila, mizar A. in pek B. pa sta zgubila!

Milijoni za katoliške šole. Vojvoda norfolški, eden prvih plemenitašev Angleške in prepričan katolik, je podaril angleškemu katoliškemu šolskemu društvu 7 in pol milijona kron za ustanavljanje katoliških šol.

: Naročajte „Slovenca“ :

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Za naše
gospodinje,
matere, žene
in dekleta.

Od gospodinje je odvisno blagostanje in sreča družine; gospodinje in matere imajo pa tudi v celem narodnem gospodarstvu eno najvažnejših vlog.

Blagor narodu, ki ima dobre, skrbne in varčne gospodinje! Dolžnost vsakega naroda, ki hoče prospevati, je, da skrbi za vzgojo večših in spretnih gospodinj.

V zadnjem času se sicer po raznih gospodinjskih šolah skrbi za prospeh in povzdigo umnega gospodinjstva, toda našim meščanskim, delavskim in kmečkim materam ter ženam, ki takih šol ne morejo obiskovati, je manjkala dosedaj strokovna knjiga, ki bi jim bila zvest in zanesljiv svetovalec.

Vsaka slovenska gospodinja mora biti tedaj vesela nove knjige:

Gospodinjstvo.

Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu
važna opravila. ∴ Šolam in gospodinjam
sestavila

∴ S. M. Lidvina Purgaj ∴

voditeljica „Gospodinske šole“ v Ljubljani.

Knjiga je pregledana od najboljših strokovnjakov; deželni odbor in c. kr. kmetijska družba sta se zanj zelo zavzela, ker se bo rabila tudi na gospodinjskih šolah. **Knjiga ima izredno nizko ceno, namreč samo K 2.20 za broširan in K 2.80 za trpežno vezan izvod, po pošti 30 vinarjev več.**

Pisateljica sama je dolgoletna, praktična gospodinja, kateri pa ne manjka kot voditeljici „Gospodinske šole“ tudi temeljite teoretične naobrazbe.

Knjiga obravnava vse panoge gospodinjstva za vse sloje našega ljudstva, tako za preprosto, kakor tudi obširnejše gospodinjstvo.

H koncu knjige je dodal praktični zdravnik dr. Dolšak še pouk o zdravilstvu in postrežbi bolnikov.

Knjiga je opremljena z mnogimi, lepo uspelimi slikami, izmed katerih so nekatere večbarvne.

To dragoceno knjigo naj si nabavijo za mal denar vse naše gospodinje, matere, žene in dekleta.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Enkratna naročba Vas prepriča o izborni kakovosti našega blaga in njega nizkih cenah.

Potrebnosti za pisalne stroje:

barvne trakove za vse sisteme, ogljeni papir, strojeplinski papir i. dr.

Za razmnoževalne aparate:

voščeni papir, razne barve, tinte, papir za razmnoževanje itd.

Vse p'sarniške potrebnosti

ima vedno v zalogi in razpošilja cene brezplačno

THE REX Co., Ljubljana

Šelenburgova ulica 7
nasproti glavne pošte.

Telefon št. 38.

2846

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino **„KURČ“**
najboljše sredstvo 2501
4 steklenice (5 kg) franko K 4.50
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Krasno stanovanje v Cerkljah

ob državni cesti z lepim vrtom zelo pripravno za kakega penzionista se da takoj ali za novembrov termin pod zelo ugodnimi pogoji v najem. 2894

Lahko je tudi oženjen brez otrok ali pa samec ker ima lahko hrano po ceni v hiši. Pojasnila daje gospa Alojzija Lomšek, nadučiteljeva vdova, Cerklje pri Krškem (Dol).

Služba občinskega

trjnika in organista

se s tem razpisuje. Kot tajnik dobiva letnih 800 K in kot organist pa letnih 500 K. Postranski zaslužek ni vračunjen. Prosilec mora biti dobro izurjen v tajništvu in v cerkveni glasbi. Nastop s 1. novembrom t. l. Prošnje je uložiti do 24. t. m. na županstvo. Dogovorno se lahko odda tudi vsaka služba zase.

Županstvo Komen. Župni-dekanijski urad Komen.

Veletrgovina s špecerijo in deželnimi pridelki

Anton Kolenc, Celje

Glavna trgovina: Graška cesta 22. Podružnica v Narodnem domu.

Prazen je izgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. gg. trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, četudi z najmanjšim poizkusom. — Velečastitim gosp. duhovnikom ponudim voščene sveče, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve. — Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke, kakor oves, rž, pšenico, divji kostanj, želod, suho gobe, med v satorju, fižol, seno, orehe, krompir, malinsno štopo, smrekove storže, vsakovrstno sadje, sveže in suho, vinski kamen, itd., sploh vse deželne pridelke po najvišjih dnevnih cenah, nadalje kupujem vsakovrstne vreče ter petrolejske in oljate sode. — Imam tudi v zalogi ržovo moko in otrobe za krm lo živine v ceni od K 9.— do K 15.—, 100 kg pri odjemu celega vagona ter »Lukulus« za pitanje svinj. 2973

Plahte za vozove

pokrivala za komate in odeje, platno za jadra na meter najceneje pri Štefanu Nagy, trgovina z železnino, Ljubljana, Vodnikov trg šte. 5. 2822

Proda se ali pa da v najem

hiša z gostilno

v Ljubljani

z vsemi pritliklinami. — Odda se tudi velika zračna klet blizu Ljubljane. — Naslov pove upravništvo »Slovenca«. 2969

Odgovorni urednik: Miha Moškerc.